

Til Justiskomiteen

Fra LO

Kommentarer fra LO til budsjettproposisjon nr. 1 S (2023-2024) Justis- og beredskapsdepartementet

Dato: 19.10.23

Programkategori 06.20 Rettsvesen

Kap. 410 Domstolene

LO mener at budsjettforslaget for domstolenes grunnfinansiering er for lav og er bekymret for at budsjettet for 2024 vil gjøre domstolene til en flaskehals i strafferettskjeden.

Det er bra at det er foreslått øremerket økning til Politiet og PST, samt «etterforskningsløftet» i regjeringens budsjettforslag, men det vil få konsekvenser for resten av straffesakskjeden, og særlig domstolene dersom ikke deres budsjetter ikke økes. Dersom politiet oppklarer flere saker knyttet til økonomisk kriminalitet og cyberkrim, gjeng- og ungdomskriminalitet, vold i nære relasjoner eller vold og overgrep mot barn, vil dette bety flere lange, komplekse og kostbare saker som skal behandles i domstolene. Endringene i rettshjelploven (tiltak under Punkt 1.4.3) vil også føre til at flere har krav på fri rettshjelp – og følgelig, flere saker til domstolene.

LO mener at domstolenes budsjett må økes slik at ansettelsesstopp kan fjernes, og slik at domstolene får kapasitet til å ta unna saksmengden. LO er bekymret for at saksbehandlingskapasiteten i domstolene nå er så presset at dagens situasjon innebærer en reell svekkelse av innbyggernes rettssikkerhet.

Selv om digitaliseringsprosjektene i domstolene er pågående og fortsatt under utvikling er det allerede tatt ut «digitaliseringsgevinster» i form av færre årsverk. Dette er en måte å styre virksomheten på som LO er svært kritisk til. Det er fint at regjeringen foreslår 15 millioner kroner til lyd- og bildeoptak i domstolene, men vi frykter at målsetningen om én sal på et rettssted i en domstol, vil innebære lang ventetid for de større sakene som bør ha lyd- og bildeoptak.

LO er skuffet over at Justis- og beredskapsdepartementet fortsatt ikke har meldt ifra til Stortinget om en endelig beslutning knyttet til domstolstruktur. Formuleringen er den samme som i fjorårets budsjettforslag, og dette innebærer stor usikkerhet og en uforutsigbar arbeidssituasjon for våre medlemmer som arbeider i domstolene.

Programkategori 06.30 Straffegjennomføring og konfliktråd

Hovedprioriteringer for 2024

Ansatte må få den anerkjennelsen de fortjener. Sykefraværet i kriminalomsorgen er urovekkende høyt, og ansatte velger å forlate kriminalomsorgen.

Nedbyggingen av kriminalomsorgen de siste årene har svekket kriminalomsorgen på alle nivåer og det er for få ansatte til å løse alle oppgavene kriminalomsorgen er pålagt.

LO mener at ambisjonsnivået for kriminalomsorgen må justeres om spareplanen og de kostnadsreducerende opprettholdes.

LO merker seg at politiet styrkes på mange områder som vil sette større press på både domstolene og kriminalomsorgen. LO mener regjeringen må se hele straffesaksjeden i sammenheng.

LO mener bevilgningen for 2024 i realiteten må dobles dersom regjeringen skal oppnå ambisjonen om en kriminalomsorg med økt bemanning, minimum 8 timer utenfor cellen for alle innsatte og et rehabiliteringsarbeid som skaper trygghet for samfunnet.

Når det gjelder soningsforhold for kvinner, og vold i nære relasjoner følger regjeringen opp forhold knyttet til kvinner og jenters utsatthet.

Det foreslås 55 millioner kroner for å bedre soningsforholdene for kvinner med særskilte behov i Telemark fengsel avd. Skien. Fordelt på 30 millioner kroner til et forsterket team, og 25 millioner kroner for å etablere en nasjonal forbedret fellesskapsavdeling i fengselet. Disse bevilgningene er fordelt på ulike departement, og omfatter kriminalomsorgen/JBD og HOD, og kommer i tillegg til pågående satsing for å bedre soningsforholdene for kvinner i flere fengsler.

I tillegg kommer forslag om lovendringer, som skal redusere utestenging og bruk av tvangsmidler i kriminalomsorgen, og regelendringer som skal styrke tilsynsrådet. Det er også et pågående forskningsprosjekt for å knytte til rus og psykiske lidelser, og behandling i fengsel.

Kap. 430 Kriminalomsorgen

En av de viktigste oppgavene til kriminalomsorgen er tilbakeføring og forebygging av ny kriminalitet. Godt innhold i straffegjennomføring og økt bruk av administrative sanksjoner og konfliktråd for å forebygge kriminalitet må vektlegges. Kriminalomsorgen har gjennom årene blitt utsatt for kutt som har påvirket kvaliteten på innholdet i både fengsel, friomsorg og konfliktråd. I 2022 vedtok regjeringa å styrke kriminalomsorgsbudsjettet både i statsbudsjett 2023 og revidert budsjett 2023. Men på grunn av store etterslep, økte husleieutgifter, lønnsvekst og ikke minst utgifter til strøm så ble mye av veksten spist opp.

LO vil påpeke at arbeidet med og oppfølging av innsatte og domfelte må være bygget på dynamisk sikkerhet og relasjonsbygging. Digitale løsninger må kun være et supplement til de menneskelige ressursene i kriminalomsorgen.

LO får tilbakemeldinger fra forbundene om at oppgavene øker uten at det følger med midler. LO registrerer at friomsorgen får lite plass i budsjettet, samtidig som flertallet av de som gjennomfører straff gjør det i regi av friomsorgskontorene. For å hindre tilbakefall og brudd må frihetsrelaterte straffer være av høy kvalitet. Friomsorgskontorene har gjennom flere år fått redusert sine budsjett, samtidig som oppgavene har økt. Særlig er oppfølging av prøveløslatte forvaringsdømte ressurskrevende

Regjeringa foreslår 85 millioner kroner til grunnbevilgning og 15 millioner kroner til arbeidet med å styrke soningsforholdene for kvinner. Det er bra – særlig er LO glad for at soningsforholdene til kvinner blir styrka.

Det slås fast at de fleste straffene nå gjennomføres ute i samfunnet – det mener LO er bra. Samtidig vises det til at de som soner i fengsel har større utfordringer enn tidligere. Det er derfor viktig at innholdet i straffegjennomføringen i fengsel er godt. Riksrevisjonens rapport som kom i 2022 avslørte store mangler på flere områder. Ikke minst handlet det om kvaliteten på de importerte tjenestene som helse, NAV og skole som ikke dekkes av kriminalomsorgsbudsjettet. Tilbudet i kriminalomsorgen må derfor sees i sammenheng med andre departements budsjett.

LO mener at manglende bemanning og fravær av kontaktbetjentordning er en del av årsaken til kritikken som ble rettet mot kriminalomsorgen. LO mener også at de ansatte ikke gis tilstrekkelig med tid til å utføre sitt samfunnsoppdrag.

Barn og unge voksne som begår kriminelle handlinger

Regjeringsplattformen slår fast at ingen under 18 år skal sone i ordinære fengsler. LO er bekymret for en økning av antall innsatte under 18 i ordinære fengsler. Det er svært bekymringsfullt og krever flere tiltak, blant annet å undersøke hvorfor flere unge under 18 år idømmes fengselsstraff framfor ungdomsstraff og samfunnsstraff. I de tilfellene en må bruke ordinære fengsler forutsetter det godt innhold og ansatte med kompetanse om barn og ungdom og nok tid og ressurser til å følge opp den enkelte. Den nye barnevernsloven styrker retten til ettervern for unge opp til 25 år. Det bør også påvirke tilbudet til de som soner i fengsel. Her mener vi det bør en sterkere satsning til.

Unge under 18 år som soner i ungdomsenhetene har i mange tilfelle begått svært alvorlig kriminalitet og sitter på lange dommer. Mange har store utfordringer og omfattende hjelpebehov hvor det å måtte flytte fra en enhet med et massivt tilbud over til et ordinært fengsel den dagen du fyller 18 år, er veldig alvorlig. LO mener at man må se mer på denne overgangen og vurdere behov for ytterligere tiltak utover forslaget om ungdomsteam og ungdomsansvarlige.

LO erkjenner at enkelte barn utfører så alvorlig kriminalitet at det kvalifiserer for fengselsstraff. De barna må få sone i egne ungdomsenheter som er rigga for å ta imot barn. For å unngå at de må sone i ordinært fengsel støtter vi forslaget om å bevilge 10,7 millioner kroner til etablering av to nye plasser ved ungdomsenheten på Eidsvoll.

LO anbefaler:

- Økte midler til tiltak overfor barn og unge i hele strafferettskjeden – inkludert tiltak overfor unge voksne mellom 18 -25 år.
- Fasthold ambisjonen om at barn ikke skal fengsles og øk bruken av alternative frihetsrelaterte straffer overfor unge under 18 år- inkludert bruk av alternative varetektsplasser.

Det er økte bevilgninger for å forebygge ungdomskriminalitet, og bedre ungdomsstraffen med 19,3 millioner kroner for å gjennomføre lovendringer som skal forbedre straffereaksjoner og oppfølging og 10,7 millioner kroner til økt kapasitet ved Ungdomsenhet øst på Eidsvoll.

Kapasitet i kriminalomsorgen

LO viser til at kriminalomsorgen har hatt en svært stram spareplan i 2023 hvor midlertidige stengninger av avdelinger og redusert bruk av overtid har være sentrale spareområder.

Konsekvensene av spareplanen er færre ansatte på jobb, flere udekkede vakter, og isolasjon av innsatte. Erfaringene ved å åpne opp igjen stengte avdelinger er mangel på ansatte til å bemanne opp avdelingene. Dette skyldes blant annet at ansatte slutter og forlater etaten. LO mener at mannskapsmangelen ved mange av fengslene er alvorlig og må løses.

Bevilgningene i 2022 og 2023 har ikke ført til en styrket grunnbemanning da hoveddelen av midlene er benyttet til å dekke opp merforbrukert som følge av høy prisvekst, høyere husleie og høye energipriser.

Regjeringen skriver at de vil utvide de rettslige rammene for bruk av elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak i dagens straffegjennomføring.

LO vil vise til at stillinger holdes vakante, både i fengsler og i friomsorgen. Tillitsvalgte melder fra om at det er færre ansatte og ansettelsesstopp. Det er bortfall av kompetanseheving gjennom kurs og konferanser som krever fysisk oppmøte. Kun det ytterst nødvendige blir prioritert. Friomsorgen manglende mulighet for oppdekning av vakter fører til svært mange alenevakter i EK turnus. LO er klare på at det må følge med friske midler om nye oppgaver skal løses.

LO støtter satsningen på en NFFA avdeling, og tar til etterretning at den skal etableres i Telemark fengsel. LO mener det samtidig skulle vært satt av øremerkede midler til en styrking av Bredtveit fengsel da det er ikke gitt at de mest krevende innsatte flyttes til Telemark fengsel.

LO mener at regjeringen må komme opp med en plan for rehabilitering av dagens fengsel, utvidelse innenfor eksisterende tomt eller etablering av et nytt Bredtveit fengsel i oslo regionen.

LO vil advare mot å legge ned fengselsplasser på høy sikkerhet før det er etablert tilstrekkelig med nye erstatningsplasser i kriminalomsorgen.

LO vil også vise til at det er mange forvaringsdømte som sitter i ordinære fengsler grunnet mangel på forvaringsplasser. LO mener at dette ikke er tilrådelig og kriminalomsorgen gir ikke de forvaringsdømte den oppfølgingen de har krav på.

LO mener at regjeringen må komme opp med en plan for å få på plass flere forvaringsplasser.

Utfordring med psykisk sjuke innsette og isolasjon

LO har i flere år etterlyst tiltak for å få bukt med isolasjon og sikre de innsatte 8 timer utenfor cellen. Amnesty har anslått at det er behov for 143 millioner kroner i friske driftsmidler for å nå målet. LO mener det er feil bruk av ressurser at ansatte manuelt registrerer antallet minutter en innsatt er utenfor cellen i stedet for å bruke de ansatte til å aktivisere de innsatte. LO mener regjeringen må komme opp med en forpliktende plan for å få bukt med isolasjon.

Soningsforholda for kvinner

LO viser til at kvinnesoning skal være en sentral del av den bebudede stortingsmeldingen for kriminalomsorgen.

Tryggleik i kriminalomsorga

LO reagerer på det svært høye antall av vold og trussel hendelser mot ansatte i kriminalomsorgen.

En nylig kartlegging av psykiske belastningsskader viser at det er svært helseskadelig å jobbe i førstelinjetjenesten. Rapporten til Rambøll fastslår at avgjørende årsak er underbemanning og dårlige arbeidsvilkår. LO mener det er uakseptabelt at ansatte får omfattende psykiske belastningsskader av å gå på jobb.

Rambøll mener at økt bemanning er det viktigste tiltaket for å bedre de ansatte situasjon og LO forventer at det iverksettes umiddelbare tiltak for å bedre situasjonen.

Det er fra LOs side ikke et mål å øke antall rapporteringer i staten, men LO mener at på dette området må regjeringen be kriminalomsorgen rapportere på hvordan Rambøll rapporten er fulgt opp og hvilke tiltak som er iverksatt.

Kap. 432 Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter

LO mener at antall aspiranter som skal tas opp på KRUS må trappes opp. I 2023 ble det uteksaminert 157 aspiranter av de 180 som ble tatt inn på KRUS i 2021. I tillegg slutter en betydelig andel etter gjennomført pliktår. Bemanningssituasjonen i kriminalomsorgen er svært alvorlig, og regjeringen må så raskt som mulig komme opp med tiltak for å snu utviklingen.

Statistikken viser også at 40 % av de som slutter i kriminalomsorgen er mellom 25-34 år, og de forlater kriminalomsorgen til fordel for politiets arrester, tolletaten, helseforetak mv.

Kap. 433 Konfliktråd

Regjeringa foreslår å bevilge 19,3 millioner kroner fra 2024 for å gjøre endringer og forbedre ungdomsreaksjonene. LO støtter dette, men er samtidig bekymra for at tiltak overfor ungdom blir i et straffespor. Det gjelder for eksempel forslag omtalt i mediene – særlig bruk av fotlenke og GPS

på ungdom. Siden friomsorgen har en sentral rolle i dette forventer vi at de involveres i dette arbeidet.

LO anbefaler

- Større fokus på det kriminalitetsforebyggende arbeidet
- Både representanter fra friomsorgen og konfliktråd må trekkes inn i arbeidet med å endre og forbedre ungdomsreaksjonene

Programkategori 06.40 Politi og påtale

Hovedprioritering 2024

Det foreslås bevilget 100 millioner kroner til opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn, og vold i nære relasjoner, fordelt på 85 millioner kroner til politiet/JBD og 15 millioner kroner over BFD budsjett.

Også andre vedtak i stortingssesjonen 2022-2023 med blant annet opprettelse av partnerdrapskommisjon, kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner, oppdatert kunnskapsgrunnlag om vold i nære relasjoner, omvendt voldsalarm og nedsettelse av en voldtektskommisjon.

Bemannings- og kompetanseutfordringer i kriminalomsorgen vil selvfølgelig påvirke gjennomføring og resultat av de ulike satsingene, men inntrykket er at det er sammenheng mellom kunnskapsgrunnlaget og de økonomiske prioriteringene.

Satsning på mer tilstedeværelse og kunnskap på det digitale område er bra. Samtidig må det ikke gå på bekostning av fysisk tilstedeværelse av politi i lokalmiljøer. Vi må ha et synlig og mer tilstedeværende politi som har tillit i lokalmiljøet og som ikke minst samarbeider med andre kommunale barn- og ungdomstiltak. Det er derfor bra at regjeringa foreslår å styrke arbeidet med gjengkriminalitet med 15 millioner kroner. Men politiet alene løser ikke hovedutfordringene. Kriminalitetsforebygging handler om mer enn politi og krever innsats fra flere departement enn justisdepartementet. Budsjettmessig samarbeid på tvers av departement er avgjørende. LO er særlig opptatt av at man jobber aktivt med å forebygge kriminalitet blant barn og unge i utsatte områder.

Mange av ungdommene som begår alvorlig kriminalitet har store og sammensatte problemer og er i behov av hjelp. Hvis politiet skal lykkes i dette arbeidet er de avhengig av å kunne spille på lag med ungdommen selv, familiene deres og andre tiltak i kommunen.

LO er glad for at arbeidet med vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep skal prioriteres i hele strafferettskjeden, og vi har store forventninger til den helhetlige opptrappingsplanen som kommer i løpet av høsten. Arbeidet med tematikken må involvere flere aktører enn politiet. Arbeidet med å forebygge og kjempe mot vold og overgrep spenner over ansvarsområdene til flere departement og krever tverrdepartemental og tverrsektoriell innsats. Det er derfor bra at det bevilges 25 millioner kroner til å etablere arbeidsformen og metodikken som er utvikla i Oslo

(RISK) i flere distrikt. I dette arbeidet jobber politiet tett opp mot barnevern-, helse- og sosialtjenester.

LO er også fornøyd med at arbeidet med å forebygge hatkriminalitet har høy prioritet- det er en vesentlig del av totalberedskapen vår. En bred inngang er viktig for at andre instanser enn politi kan spille en avgjørende rolle. Det er derfor viktig å satse på forebyggende arbeid i et lokalt samfunn.

Regjeringa foreslår å øke bevilgningen med 30 millioner kroner for å styrke politiets arbeid med å avdekke og rettsforfølge internettrelaterte overgrep mot barn. Regjeringa foreslår òg å øke bevilgningen med 30 millioner kroner for styrke barnehusene og utvide målgruppa til barnehusene til også å gjelde mistenkte barn under 16 år. Barnehusene har tidligere fått utvidet sine oppgaver til å gjelde også avhør av voksne med psykisk utviklingshemming. Dette er ressurskrevende arbeid og vi er usikre på om 30 millioner kroner er tilstrekkelig.

LO anbefaler:

- For å forebygge og møte barne- og ungdomskriminalitet på en god måte er det viktig å etablere gode samarbeidsstrukturer mellom politi, ungdommene selv og øvrige velferdstjenester. Tiltakene må være tverrfaglig hvor sosialfaglig kompetanse er en viktig del.

Kap. 440 Politiet

Budsjettforslaget innebærer en betydelig bevilgning til Politiet, men på tross av økningene, innebærer innretningen at forslaget likevel ikke styrker etaten på den måten vi skulle ønske. Det er mange gode initiativ og satsingsområder, men mye øremerkede midler. Dette gjør at Politiet ikke får mulighet til å rette innsatsen inn mot de områdene hvor den gir best effekt.

Regjeringen har bevilget 147,6 millioner kroner til politiets arbeid med å registrere asylsøkere fra Ukraina i 2024. Dette er ca. 50% lavere enn prognosene for ankomster tilsier, og betraktelig lavere enn i fjor til tross for økende ankomstnivå. Per i dag utføres disse oppgavene hovedsakelig av midlertidig ansatte. Dersom denne bevilgningen blir stående er det en fare for at disse ikke kan videreføres, noe som kan gå på bekostning av bemanning og måloppnåelse på andre områder. Økt asylstrøm får også ringvirkninger på andre fagområder i Politiet, deriblant utlendingsforvaltning og grensekontroll, uten at disse har fått tilsvarende styrking.

Det settes av 35,5 millioner kroner til å sikre stabil og sikker drift av IT-infrastrukturen i Politiet. Bevilgningen er ettårig. Dette er et helt nødvendig tilskudd, men er langt fra tilstrekkelig for å hente inn etterslepet på digitalisering. Mange av dagens IT-løsninger er gamle og fragmenterte. Vi trenger en langsiktig investering for å modernisere digitale verktøy. Gode, digitale løsninger for både innbyggere og ansatte er også en forutsetning for reell effektivisering av resten av etaten. Slik budsjettet er innrettet nå, risikerer vi at flere store utviklingsoppgaver blir utsatt.

Budsjettforslaget bevilger penger til flere viktige tiltak innenfor blant annet vold og overgrep, økonomisk-, ungdoms- og gjengkriminalitet, men vi mener enkelte av satsningsområdene er for

snevre. 15 millioner kroner er foreslått brukt til forebygging av gjengkriminalitet i Oslo. Dette er et problem som strekker seg langt utover Oslo sine grenser, og krever en bredere satsning innenfor hele strafferettskjeden.

Økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet korrupperer velferdsstaten hvis det får fotfeste. Å bekjempe økonomisk kriminalitet har stor samfunnsmessig verdi i form av mer rettferdige konkurranseforhold i næringslivet, større skatteinntekter til staten og redusert fare for utenforskap hos dem som for eksempel rammes av sosial dumping. Det foreslås 50 millioner kroner ekstra til satsing mot økonomisk kriminalitet.

Vi mener det er positivt at regjeringen foreslår særskilte midler til bekjempelse av økonomisk kriminalitet, men at det foreslåtte beløpet er for lavt i forhold til trusselen som økonomisk kriminalitet representerer.

Kap. 441 Politidirektoratet

Regjeringen foreslår et kutt i POD sitt driftsbudsjett på kr 25 millioner kroner. Dette kan føre til reduksjon i antall stillinger. Det pågår for tiden et arbeid for å evaluere og utvikle PODs direktorsrolle. Vi er avhengige av et solid styringsorgan i virksomheten, og LO er kritiske til at det foreslås kutt i driftsbudsjett før endelig struktur og rolle er fastsatt. Med det foreslåtte budsjettet kan det bli vanskelig å opprettholde samme aktivitetsnivå som tidligere. Over flere år har stramme budsjetter ført til at ansatte som slutter ikke har blitt erstattet, og nå står flere distrikter og særorgan også ovenfor kutt i antall stillinger. Dette går ut over både oppdragsløsning, sikkerhet for ansatte, saksbehandlingstid, og sykefraværsstatistikk.

Programkategori 06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap

Kap. 451/452/453/454/455/457

Post 01 – Driftsutgifter

Lederutdanning for brann- og redningstjenesten

LO viser til Fagforbundets brev til Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl av 13.01.2023, der det ble anbefalt å bevilge midler til etableringsprosjekt for en ny lederutdanning i brann- og redningsvesenet. LO støtter anbefalingen.

NOU 2012: 8 Ny utdanning for nye utfordringer anbefalte en utdanningsreform for hele brann- og redningsvesenet, inkludert ledere. Anbefalingen om en ny lederutdanning på høyskolenivå er imidlertid ikke blitt fulgt opp. Vi mener det er synd, ettersom behovet for en ny lederutdanning ikke er blitt noe mindre. Tvert imot har flere utredninger etterspurt mer strategisk og analytisk

kompetanse i brann- og redningsvesenet. Utviklingen i tjenesten er håndtering av flere og mer komplekse oppgaver, mens samvirket med andre etater er i endring.

Videre vil etableringen av fagskoleutdanningen for brann og redning sørge for konstabler med en vesentlig høyere grunnkompetanse enn tidligere. En må unngå at det i fremtiden blir et misforhold mellom fagkompetanse til konstablene og de som skal lede dem. Fremtidens brann- og redningsvesen må ha ansatte med mer mangfoldig bakgrunn enn i dag for å lykkes med samfunnsoppdraget. Det stiller nye krav til personalledelse.

Fremtidens brann- og redningsvesen - Helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet ble overlevert fra arbeidsgruppen til Justis- og beredskapsministeren i år, som grunnlag for regjeringens annonserte stortingsmelding. Rapporten anbefaler at det settes i gang arbeid med lederutdanningen.

Uavhengig av hvilke øvrige tiltak regjeringen legger frem i Stortingsmeldingen, vil etableringen av lederutdanningen være et godt grep.

LO anbefaler:

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) gis i oppdrag å starte et forprosjekt for en ny lederutdanning på høyskolenivå for brann- og redningstjenesten.
- Det bevilges 15 millioner kroner til oppstart av forprosjektet.

Nødnett

Post 01 – Driftsutgifter

LO merker seg også at Regjeringen ønsker å starte opp arbeidet med å erstatte dagens nødnett. LO deler Regjeringens sin vurdering at dagens nett fungerer bra, men at det er nødvendig å starte arbeidet med fremtidig erstatting. Det er besluttet av neste generasjons Nødnett skal baseres på mobilnettet til en kommersiell leverandør. Mens staten eier plattformen, skal en kommersiell mobiloperatør levere og drifte nettet. Vi er skeptiske til denne løsningen. Et stabilt og sikkert samband er en forutsetning for å sikre godt samvirke mellom nødetatene og andre beredskapsaktører. Kritisk infrastruktur som Nødnett kan bare under svært strenge forutsetninger baseres på kommersielle interesser.

Dersom Nødnett skal leveres gjennom nettet til en kommersiell mobiloperatør krever det betydelig innsats fra myndighetene for å avdekke potensielle sårbarheter, slik at nasjonal kontroll kan garanteres i en krisesituasjon og at den kommersielle operatørens inntjeningskrav ikke går på bekostning av driftssikkerheten.

Denne problemstillingen er ikke teoretisk, noe Nødnett-saken belyser. I 2017 ble det avdekket at dagens Nødnett ble driftet fra India av lokalt ansatte IT-teknikere uten sikkerhetsklarering. Dersom neste generasjons Nødnett skal levers gjennom et kommersielt mobilnett forventer vi derfor at det gjennomføres svært grundige sikkerhetsvurderinger, som identifiserer alle avklaringsbehov i kontraktene med private leverandører.

LO er opptatt at de ulike beredskapsaktørene involveres godt i arbeidet med fremtidig løsning, på tvers av sektorene, forvaltningsnivåer inklusive frivillige organisasjoner. LO viser også til at det innen forsvarssektoren er flere prosjekter innen kampnær-ikt, som vil kunne bidra til hensiktsmessige løsninger, også for sivilsektor.

Sivilforsvaret:

LO er fornøyd med at budsjettforslaget styrker Sivilforsvaret. Å øke Sivilforsvarets operative evne, inkludert rekruttering av mannskap, kurs og øving, er helt avgjørende. Styrkingen i budsjettet bør følges opp med ressurser til sivilforsvarsdistriktene slik at den økt operative evnen kan opprettholdes. Da trengs flere ressurser til å ansette flere i Sivilforsvaret.

Beredskap gir Trygghet

LO og LOs forbund har over flere år vært opptatt av at Norge må bygge en beredskap mot ulike trusler mot samfunnsområdene, som kan forebygge og sikre tryggheten til landets innbyggere. Dette arbeidet ledet blant annet fram til Agendas rapport fra 2020 om samfunnssikkerhet, som blant videreførte anbefalingen om å sette ned en Totalberedskapskommisjon.

Regjeringen Støre nedsatte en slik kommisjon i starten av 2022 og rapporten fra kommisjonen ble levert før sommeren i år. LO var representert i kommisjonen. Arbeidet baserte seg bl.a på tidligere regjeringers arbeid på området, og ulike rapporter som laget på tema, samt forsvarskommisjonen og NSM Sikkerhetsfaglige råd.

LO og forbundene er tilfreds med at det med basis i Totalberedskapskommisjonens rapport er lagt et godt faglig grunnlag for å fortsette arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, innenfor rammen av konseptet med Totalberedskap. LO sin viktigste anbefaling og forventning, er at det i tråd med anbefalingen fra kommisjonens iverksettes et overordnet arbeid med å vurdere og implementere anbefalingene fra kommisjonen, og gjerne innenfor en ramme om «Langtidsplan for samfunnssikkerhet og beredskap». LO vurderer at det bør være en målsetning at oppfølgingen av Totalberedskapskommisjonen bør gjøres i et mer forpliktende format enn det en melding normalt er. LO noterer seg også at justisbudsjettets kapittel 1.5, gir en situasjons- og tilstandsvurdering som også taler for at det iverksettes et langsiktig arbeid på området.

Vi anbefaler Stortinget å tydeligere en slik forventning/krav til Regjeringen gjennom budsjettinnstillingen.

LO merker seg videre at Regjeringen i 2024 foreslår å videreføre satsningen på å innfase Sar Queen redningshelikopter på nye baser. Denne fornyelse er stort, men også viktig løft for å sikre redningsberedskapen i de nærmeste tiårene, samt helikoptrene sin beredskap på øvrige samfunnsområder.

Programkategori 06.70 Statens sivilrettsforvaltning, rettshjelp, erstatningsordninger, m.m.

Kap. 470 Fri rettshjelp, post 72

Vi vil uttrykke vår store skuffelse over at regjeringen i budsjettforslaget kutter i posten til spesielle rettshjelpstiltak. Kuttet foreslås til tross for at departementet i egen budsjettproposisjon skriver at måloppnåelsen knyttet til disse tilskuddene er god og at ordningen er en viktig del av det totale rettshjelpstilbudet. Vi oppfordrer komiteen til å sikre tilskuddet til organisasjoner og hjelpetiltak som Jussbuss, JURK, og Gatejuristen. Vi mener det foreslåtte kuttet i stor grad rammer de som allerede befinner seg i en sårbar situasjon, og som ikke har økonomi til å oppsøke kostbar advokathjelp.

Med henhold til satsene for fri rettshjelp er det først og fremst regjeringens forslag til ny rettshjelpsordning som fører til budsjettøkning. Det er positivt at det foreslås G-regulering av satsene, noe som er i samsvar med blant annet Fagforbundets krav/forslag. Det er imidlertid ikke opplagt hvordan praksis knyttet til ny ordning vil slå ut selv om det ligger an til en økning av budsjettet.

Inntektsgrensen ble oppjustert både i 2022 og 2023 etter mange år uten justering, og i 2023 ble også formuesgrensen oppjustert. Det er lagt frem forslag til ny rettshjelpsordning med ny modell for behovsprøvd rettshjelp med utgangspunkt i den enkeltes betalingsevne, som antas å øke antallet som kommer inn under ordningen fra 16 - 33%. Inntektsgrensen foreslås til 5G, som er i samsvar med vårt forslag, men det foreslås en prosentvis egenandel på bakgrunn av betalingsevnen. Endringen er innbakt i budsjettøkningen for 2024. 5G utgjør pr 01.05.2023 NOK 593 100 og ligger i overkant av dagens inntektsgrense for par. En forbedring her er betinget av at forslaget om G-regulering vedtas, og praksis knyttet til betalingsevnen.